

Partinis darbininkų laikraštis

PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Lietuvoje

Amerikoje metams 12\$000, pusė metų — 7\$000, 3 mėnesiai — 4\$000. Lietuvoje ir kitur — 2 Doleriai.

Atskiras numeris — 300 reisų

LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOS JORNAL LITHUANO-EGHO

TABELLA DE PREÇOS:

1.ª pagina . . . 350\$000	Ult. 1/2 pagina 125\$000
1/2 . . . 200\$000	cert. 1 col. . . 1\$500
cert. 1 col. . . 3\$000	TEXTOS:
Ult. pag. int. 220\$000	cert. 1 col. . . 2\$500

Redakcijos ir Adm-cijos adresas ir būstinė
S. PAULO, Rua da Mo'ca, 424

4-ti METAI

Leid. Spaudos b-vė "AIDAS"

S. PAULO, 1933 m. Marčo — Kovo mėn. 4 d.

Redaktorius A. Dutkus

Nr. 9 (142)

SMULKIOS ZINIOS

Aukso gamyba.

1932 m. visam pasaulyje aukso buvo iškasta 23,911.000 uncijų, kas sudaro 494.240.370 dolerių vertės. Tai yra didžiausia aukso gamyba 1932 metais pasaulio istorijoje.

Socialistai reikalauja panaikinti karo stovį.

Buenos Aires. Argentinos socialistų partijos vykdomasis komitetas įgaliavo savo delegatus kreiptis į vidaus reikalų ministerį reikalaujant panaikinti karo stovį.

Austrijos gelžkeliečių streikas.

Viena. Kovo 1 dieną austriškai visi Austrijos gelžkelio darbininkai dėl nesumokėjimo algų. Susisiekimas tapo suparalizuotas. Keleta streikinių areštuota.

Uždraudė parduoti ginklus.

Ottava. Kanados vyriausybė uždraudė pardavinėti kariuomenės valstybėms Tolimuosiuose Rytuose ginklus. Taip mano pasielgti ir J. Amerikos Valst.

Protestantizmas P. Amerikoje.

Vatikanas. „Šventas“ tėvas labai nepatenkintas, kad protestantizmas pradeda imti viršų ant katalikybės. Ypačingai protestantizmas plinta P. Amerikoje ir ragina su juo kovoti.

Koks gi mandras ir egoizmas. Kuo gi katalikybė geresnė už protestantizmą? Ir viena ir kita stengias tik pavergt darbo liaudį ir laikyti ją tamsybėje.

Hitleris vyks pas Mussolini.

Berlynas. Vokietijos fašistų galva ir kancleris teptorius Hitleris greitai rengia kelionę į Italiją pas Italijos fašistų vadą Mussolini.

Darbininkai užėmė miesto rūmus.

Gardinas. Iš Gardino, okupuotos Lietuvos praneša, kad miesto valdybos žinioje e-anti darbininkai užėmė miestoto valdybos rūmus ir pradėjo bado streiką, kaip protestą prieš nemokėjimą algų.

Japonija išėjo iš Tautų S-gos.

Tokio. Iš Japonijos praneša, kad japonų vyriausybė nutarė iš-toti iš Tautų S-gos ir atšaukti savo at-tovą Matsuoka.

Komunistų perversmas Chileje.

Santiago. „Ultimas Noticias“ praneša, kad Chileje susuktos komunistų sąmokslas. Vyriausybė tuojau įsakė sustiprinti policijos ir kariuomenės sąryšus ir pasirodžius kokiems neramumams prieš valdžią, griežtai juos slopinti.

Portugalijoje bruzda.

Lisabona. Portugalijoje prieš diktatūros valdymą dažnai bruzda gyventojai. Šiomis dienomis Ponta Deladoj buvo mėginta sukilti, bet suklūstai numalšinti tapo.

Tai ne pirmas ir ne paskutinis mėginimas nuversti diktatūrą, kuri po savo lėša sningia darbo liaudį.

Daktaras H. S. MINDLIN

RUSU MEDIKAS

Vidujinių, moterų ir venerinių ligų gydytojas. Naujas adresas:

Rua Senador Feijo, 1, 5 aukš., sal. 6. 7. 8. 9. tel. 2-1331

Priėmimo val.; nuo 9 iki 11 ir nuo 1 iki 3 v. p. p.

Buto telefonas: 4-0854

Sudegė Reichstago rumai

Berlynas. Vasario 27 d. naktį Vokietijos Reichstago (palamento) rūmuose kilo gaisras, kuris sunaikino visus rūmus. Šio gaisro priežastis yra politinis manevras. Hitlerio valdžia, kaltina komunistus padėgime. Bet užsienio spauda tai

aiškina priešingai. Net Vokiečių demokratinės grupės tvirtino kad tai darbas pačių hitlerininkų: patys sudegino Reichstago rūmus dėlto, kad galėtų dar žiauriau persekioti kairiuosius darbininkus.

Japonai pradėjo kara

TOKIO. Japonijos vyriausybės ultimatumas Kinijai, kad iškraustytų Kinų kariuomenę iš Jehol neišklausyta. Japonija delto pradėjo karą. Kiniečiai nors ir daug turi kariuomenės š. Kinijoje sutraukę, bet neatsilaiko prieš japonus. Keletą miestų

jau kiniečiai atidavė japonams. S. Rusija taip pat mato, kad šis japonų veržimasis Kinijoje trauks ir daugiau valstybių į karą. Rusai jau pradėjo savo jėgas koncentruoti pasienyje. Keletas karo laivų atvyko į Vladivostoką.

Pilietinis karas Vokietijoje

BERLYNAS. Žiauresnio pilietinio karo laukti Vokietijoje ir nebereikia. Hitlerininkai paėmę valdžią ir rankose turėdami ginklus, visų žiaurumu pradėjo kruviną kovą prieš beginklius darbininkus. Kruvinas hitlerininkų teroras plešiasi. Darbininkų ir demokratiškų partijų vadai bėga iš vokietijos nuo žiaurais

hitlerininkų teloro į užsienius. Ypač tingal paastrėjo teroras po Reichstago rūmų gaisro. Konstitucinės Vokietijos piliečių teisės panaikintos. Paskutinės žinjos iš Vokietijos praneša, kad kai kuriuose vietose prasideda ginkluoti pasipriešinimai prieš siaučiantį terorą.

Karo paliaubos Leticijoje

MANAUS. Paskutiniu laiku Peru Columbijos kare žuvo apie kelis tūkstančius žmonių. Brazilija taip pat nusiuntė visus savo karo laivus apsaugoti teritoriją. Po didelių mū-

šių, tarpininkaujant Amerikos J. V. ir Brazilijai, tapo baskelbta karo paliaubos ir iš naujo įsamas Leticijos teritorijos klausimas. Kaip šios derybos baigsis, sunku pasakyti.

Amerikoje uzsidaro bankai

NEWJORKAS. Iš Amerikos J. V., praneša, kad mažesnieji vietos bankai dėl finansinio krizio daug anksčiau uzsidarė. Dabar jau pradeda uzsidaryti ir didieji bankai. Už-

sidarydami bankai atneša didelių nuosteliu. Indėlininkai negauna savo sutaupytu pinigų, kuriuos buvo įdėję. Daug ir lietuvių dėl to nukentėjo.

Gegužinė!

L. K. Dr. «Ziburys» kovo 12 d. ant Villa Galvão rengia GEGUZINĘ. Viena labai puiki, prie miško, yra prūdas, sašė šokiams. Programa bus įdomi: 1) Futbolo rungtynės «Ziburys x «Lithuania» dėl taurės. 2) 5 minučių bėgimas «Ziburys» x «Lithuania» dėl taurės. 3) įvairūs sporto žaidimai, šokiai, plaukiojimas ir t. t. Griež «Ziburio» žaz bano orkestras. Vsi į geguzinę vyksta 8,30 val. ryto iš stoties Tamanduatehy, rua João Teodoro. Traukiniai išėina šiomis valandomis: 7-9-11-13. Kelionės išlaidos pačių dalyvių. Geguzinės pakvietimai galios ir į šokių vakarą, sugrįžus iš geguzinės iki 12 v. v. Pakvietimai gaunami pas platintojus rua Silva Pinto, 85.

Tad visi į Ziburio geguzinę praieisti llnksmai laiką, pažaiesti, pasigrozėti gražia Gamta, pakvėpuoti tyru oru.

BRAZILIJOS NAUJIENOS

Karnavalo šventė.

Rio. Į Rio de Janeiro miestą šiais metais ant Karnavalo buvo atvykę daug svečių — turistų iš Europos, Šiaurinės ir Pietinės Amerikos valstybių, ir Brazilijos stambesiuoju publike šventė Karnavala Rio de Janeiro. Užsienių turistai buvo gražiai sutikti ir priimti, mat jie atvažiaję palieka daug pinigų.

Dideli gaisrai Rio de Janeiro.

Rio. Šios savaitės pradžioje Rio de Janeiro mieste įvyko keletas didelių gaisrų ir sunaikino keletą namų. Didžiausi gaisrai įvyko gatvėje Passeio, kur sudegė Brazilijos žurnalistų sąjungos patalpa ir vienos firmos sandėlis su gazolina. Gaisro nuostoliai dideli. Daug sužeista darbininkų gesinant ugnį.

Antras didelis gaisras kilo tuo pačiu laiku Muncipaliniam merkade. Dar porą mažesnių gaisrų įvyko kitose miestų dalyse.

Už taiką.

S. Paulo. S. Paulyje yra įsikūręs „Antimperialistų sąjunga“ skyrius, kurio tikslas kovoti prieš ruošiamas imperialistų žudynas, už žmonių taiką. Toji sąjunga yra internacionalinė ir ją sudaro žymūs pasaulio rašytojai, profesorai, daktarai ir kt.

Karnavalas praėjo ramiai.

S. Paulo. S. Paulo interventorius pranešė teisingumo ministeriui, kad karnavalas S. Paulyje praėjo ramiai. Jei pastuzinis žmonių banda sukelti netvarką, tai su jais apsidirbo „guarda civil“. Kitokia apsauga mieste visai nebuvo reikalinga.

Užmušė saulės spindulys.

S. Paulo, Kovo 2 d. gatvėje Vergeiro saulės spindulys užmušė einančią moterį Maria Hamburg, 35 metų amž.

Skundžiasi dėl korespondencijos.

S. Paulo. „Estado“ beveik kasdien apie nuostundimus dėl korespondencijų, siunčiamų paštu, kuri gaunama pavėluotai, o kartais ir visai adrosatai negauna. Daugelis lietuvių skundžiasi, ypač interiore, kad negauna laikraščių bei korespondencijos. Pasirodo, kad ne tik mes lietuviai, bet ir patys brazilai kenčia nuo pašto tarasutinių netvarkingumo.

Pagalba revoliucijos našlėms ir vaikams.

S. Paulo. Tuojau po paulistų revoliucijos S. Pauly įsteigė draugiją, kuri rūpinasi našlių ir našlaičių tapusių po revoliucijos ekonomine padėtimi. Našlėms yra duodamos pašalpos, o jų vaikams yra sudarytos prieglaudos ir juos ten moko ir duoda visą užlaikymą.

Siunčia kariuomenę į Paragvajaus pasienį.

Bello Horizonte. Iš Juiz de Fora praneša, kad čia gautas iš karo ministerijos įsakymas išsiųsti iš Juiz de Fora į Paragvajaus pasienį, kur eina karas tarp Bolivijos ir Paragvajaus.

Kas sukels Europoj kara?

Bostono lietuvių laikraštis «Kelevis» įdėjo įdomų lenkų žurnalisto Lgockio pasikalbėjimą su vienu aukštu Italijos karininku. „K.“ rašo: „Tas italas pasakęs lenkui atvirai, kad Italijos fašistai esą jau susitarę su Vokietija paskelbti naują pasaulinį karą. Karas esą neišvengiamas. Veislinga italų tauta jau neįtelpanti savo pusiasaly ir jai būtina reikalingos naujos žemės. Po karo jie tikėjosi gauti Dalmaciją ir visokių kolonijų, bet negavę. Vadinasi, Versalės sutartis juos „nuskriaudė“. Vokietiai taip pat nuskriausti. Ir todėl organizuojasi didžiulis „nuskriaustųjų frontas“, kuris ieškodamas teisybės uždėgęs visą pasaulį. „Nuskriaustųjų frontas“ prabilisys ateinanį pavasarį. Todėl šis pavasaris busis „didelių įvykių pavasaris“.

„Tamsta neseniai buvai Italijoje, — sako italų karininkas lenkų laikraštiniui — tamsta matėi mūsų jaunuomenės legijonus, kurie su šautuvais rankose laukia kada pagaliau galėtų parodyti pasauliui, jog Romos arai prisikėlė iš amirusių. 1933 metais bus didelių fašizmo pergalių metai. Didelių įvykių pavasaris jau eina. Priešas jaučia, bet ir mes nesnaudžiame. Vokietiai eičiu mums, gavo ginklavimosi lygybę. Todėl gali parodyti parodyti tuos ginklus, kuriuos ištaisais metais gaminome sykin. Pakaks kelių mėnesių surast magiziusus, lakstytojų sparnus ir... kolonijas“.

„Kaip paprastai, — tęsė fašistų karininkas, — pirmas vulkano išsiveržimas bus Balkanuose, o paskui gaisras apims visą pasaulį. Mes, Italijos sūnūs, nemuom, kad taip vadinamoji „talka“ galėtų tvirti ilgiau kaip kelis mėnesius“.

Lenkas paklausė italo, kokiu būdu šitas kruvinas žaizdas galėtų prasidėti. Italas atakė:

„Labai paprastai. Mes negalime ilgiau pakęsti, kas šiandien darosi Jugoslavijoje. Jau gana tų istorijų su švento Moikaus liutais Dalmicijoje. Vienu žodžiu mūsų delegacija Tautų Sąjungoj artimiausiam laike pajudins tų tautinių mažumų Adriatikos pakraščiuose klausimą. Niekas nemano, kad tai bus pirmas akmenelis, kuris įsjudins tiką laivyną. Jūs, lenkai, Prancūzijos sąjungininkai, įsivaizduojate, kad Italija niekuomet nepajudins tautinių mažumų klausimą, atsivėlgdama į vokiečių mažumą pietiniame Tiroliuje. Kaip tik priešingai. Tuo klausimu jau yra aiškūs susitarimai tarp Vokietijos, Austrijos ir mūsų. Kas gi yra ta vokiečių saule akvavaidžio pasaulio mastabo uždaviniai?“

Visų pirma, italai grėbia Dalmaciją. Ji pirmutinė pateksianti į ugnį.

Paskui ateisianti eilė ir kitoms mažoms tautelėms, kurios po didžiojo karo buvo sudarytos. Jos niekam „nesančios reikalingos, tik painiojasi didžiulėms po kojų ir nuolatos kelia nerimą.

Čia žinoma, turės kilti ir Lenkijos pajūrio klausimas. Po didžiojo karo aliančiai apiplėšė Vokietija ir jos sklypais aplopė Lenkiją. Visi tie lopai busią nuplėšti nuo Lenkijos su skūra.

Lenkų laikraštiniukas uėiškentęs pasakė, kad tokios kalbos tai tik sponų gaudymas. Tikrovėje nieko panašaus negali būti.

Italas atsakė: „Jūs norite suprasti, kad dalykas liečia duoną mūsų vaikams. Kas mušėsi vardan duonos, tas ne puolikas, bet karžygyš“.

Lenkai, tačiau, galėtų savo kailį išgelbėti, pasakė italų fašistų karininkas, jeigu Lenkija nutrauktų ryšius su Prancūzija ir prisidėtų prie „nuskriaustųjų fronto“ — Italijos, Vokietijos ir Austrijos. Mes, italai, su skausmu konstatuojame, kad jūs, lenkai, patys sau duobę kasote. Galia mums Lenkijos, nes mes pirmieji Romos parlamente paskelbėm Lenkijos nepriklausomybę ir jos teises prie jūrų.

Lenkas įsižeidė. Sako: „Ar tamsta čia kalbi rimtai ar juokauji? Nejaugi Lenkija gali išduoti savo sąjungininkę Prancūziją, kuri yra mums garantavusi mūsų pajūrį, Sileziją, Poznanę ir Vilniaus kraštą? Tiesa, Italija pripažino nepriklausomybę teise, bet tai buvo Italijos demokratija, o ne fašistai. Fašistai tą demokratiją paniekino ir sunaikino“.

Toliau tas fašistas pasakė, kad kiltis naujam karui, valstybės susigrupuosiančios į du blokus: iš vienos pusės stosianti: Italija, Vokietija, Sovietų Rusija, Vengrija, Bulgarija, Turkija, Albanija, o iš kitos — Prancūzija, Belgija, Lenkija, Čekoslovakija, Rumunija, Jugoslavija ir gal būt, Ispanija. Anglija busianti neitrali.

Pirmasis blokas sumušis antrąjį bloką tuojau, įvykių pradžioj. Sprondžiameji sūgniai jam busią išduoti trjose vietose, būtent: Bukarešte, Pragoj ir Vaisavoje..

NĖRA JOKIO SUSIVALDYMO

Pasauly yra visokių žmonių, vieni jų pardavinėja savo kūną, bet savo dvasios neparduoda, kiti jų užsiima savo dvasios turgum. Tokiems žmonėms pasaulis nieko švento, jie yra pikčiausi žmonių prieštai. Jie savo dvasią varto kaip rankovę, jie ją verčia į tą pusę, kur jaučia gerą būdį. Tokie žmonės yra pavojingiausi visuomenės galvai.

Mano pastabos

„L. Br.“ 8 nr. džiaugiasi, kad Argentinoj areštuotas K. Norkus už visokių lietuviams padarytas skriaudas, visokias aferas.

Jei džiaugtusi žmonės padorūs, kad aferistas areštuotas, tai būtų pagrindas džiaugtis, bet „Lietuviai Brazilij“, kuris užgimė aferistų kontoroj, kuris aferistus reklamavo ir juos slėpė, kuris padėjo aferistams apgaudinėti lietuvius, tai

Tokių pasidavėlių ypatingai priviso «tautiškoj» Lietuvoj per paskutinius šešius Smetonos valdyme metus. Bet jų nestinga ir užsieniuose. Turime mes lietuvių tokių pasidavėlių Brazilijoj, yra jų ir Argentinoj, kurie be jokio susivaldymo provokuoja pažangesnę lietuvių visuomenę, skleidžia alykščiausius šmeižtus, grūmoja tiems, kas nepritaria jų žygiams.

Kad turime tokių Brazilijoj, tai jau žinome. Bet taip pat be jokio susivaldymo žmonių yra Argentinoj. „Argent. L. Balsas“ rašo, kad Argentinos Lietuvių tautininkų sąjungos organas „A. Žinios“ taip įsiūbavo savo šmeižtais, grasinimais ir provokacijomis ne tik prieš pačius lietuvius, bet ir net prieš argentiniečių draugijas. Ir viena argentiniečių draugija «Jose Verdi» patraukė argentinios lietuvių tautininkų organą „A. Žinios“ teisman už šmeižtus ir provokacijas prieš tą draugiją.

Tai tokie lietuviški „patriotų“ darbai, kurie žemina lietuvių kolonijos vardą, už savo nesuvaldymą turi stoti kaip kaltininkai.

Reikia pažymėti tas, kad „Arg. Žinios“ savo laiku skaitėsi pažangiauoju laikraščiu, reklamavo net komunistines idėjas, o šiandien jau tapo „tautininkų“ organu. Mat „tautininkų“ būti dabartiniu laiku geresnis biznis, jį apmoka Lietuvos atstovybė, Lietuvos izdo pinigais.

Brazilijos lietuviuose torio dvasios šmugelinko pirmą vietą užima ekskapitonas Antanas Majus, 1927 met. ruceit perversmo prieš Smetoną vadas. Jis pasidavęs Mačiuliui tapo didžiausiu pažangesnių lietuvių priešu. A. Majus šiandien garbinamas smetoninę erą Lietuvoj, nesykį grasino tiems, kurie šitą erą smerkia, ypač grasino jis leidėjams „L. A. Br.“ areitu, kalėjimu ir t. t.

Tai tokia yra dvasios kupėlių moralė ir žmuniškumas, kurių nestinga nei pas mus, nei Argentinoj. Tai visius Smetonos viešpatavimo Lietuvoj.

K. K-as.

džiaugtis visai nėra pagrindo. Pakank prisiminti „Liet. Brazil.“ ir Mačiulo bendrą aferisto Buivido vardą ir šia „L. Br.“ pasirodys niekšišku.

x x x

„Liet. Žinios“ vienas korespondentas iš S. Paulo bedavoje, kad lietuvių mokytojai Brazilijoj gauna žymiai mažesnes algas už lietuvių konsulatų sargą.

Pasirodo, kad p. Korespondentui norėtų aukščiau pastatyti mokytojus už konsulato sargą bei kambarinę. Tai absurdas. Jei žinotų p. Korespondentus, kad sargas bei kambarinė tvarko vius tarnautojus, juos atleidžia bei priima, tai taip nerūšytų. Tie mokytojai, kurie turi didelę „lošką“, pas sargą bei kambarinę, gauna algą daug didesnę, negu tie, kurie „loškos“ neturi. Taigi mokytojų algos yra nelygios, norė darbas yra vienodas.

x x x

Prieš porą savaitių „Liet. karžymos“ vargonai „Liet. Br.“ pranešė baltą žinią, būtent, kad „L. A. Br.“ redaktorius rūko „Trocadera“.

Nemač au kokius cigarus „L. A. Br.“ redaktorius rūko, bet aš tikiu, kad rašo dvasios prostitutai. Nes „L. A. Br.“ redaktorius nepardavinėja už pinigus, honorarų jokių negauna, gyvena vien iš to, ką uždirba savo darbu, todėl ir brangiems cigarams jis neturi tiek pinigų. Visai kas kitas dalykus su dvasios prostitutais, duokim sau, tokiu ponu Majum, kuris pasidavė ne tik sąkūnui, bet ir su dūšia fašistinai Mačiulo karčiamai už lietuviškus litus, todėl lengvai jam prieinami ir brangūs cigarai. Majum gali tuo didžiūotis, bet lietuvių visuomenė tokiuos Majus ir kitus dvasios pasidavėlius laiko žemiausios rūšies šluozais, kurie tunka kitų sąskaiton ir ištyčiojasi.

Jurgis iš Kėnapių.

Sustreikavo 200 Kaunò miesto bedarbių.

Prie viešųjų darbų Kauno miesto savivaldybė duoda darbo keliems šimtams bedarbių, bet savivaldybė tiek už darbus atlygina, kad, bedarbių tvirtinimui, jiems uė uždrabųj sudėvėjimą dirbant ne užsimoka. Pav. per dieną prie viešųjų darbų bedarbiai uždirba nuo 50 centų iki 2 litų.

Bedarbiai jau ne kartą prašė miesto burmeisterą, kap pakeltų atlyginimą, bet jų prašymas nepatenkinamas. Tai „bedarbių dirbą A. Panemunėje“ ir šančiuose, sustreikavo. Jie reikalauja, kad atlyginimas už darbą būtų mokamas ne akordiniai, kaip kad dabar moka, bet už dieną.

Sustreikavo daugiau kaip 200 bedarb.

Friedrich Gerstäcker.

Laivo Dailidė

Vertė VINCENTAS MARŠALKA.

(tąsa V).

Juk skaudulės, kai Boringo sąslaury pluduriavom šalia kito laivo ir gėdinomės išlygti valti, dėlko nustojome koletą bangiotų. O kai dėl višvių, tai vaikėzai tik mazgą težino daryti.

— Virimni jie tinka, — juokėsi Tomas, — jei tik karininkai supranta savo dalyką.

— Karininkai? Taip, Zuberklininkų ir valčių vairininkų mes turime — nekaltant vieno valties vairininko, kuris dabar serga — bet ne vieno dailidės, nei kalvio, o vyresnis statinij dirbėjas irgi pabėgo stovint mums Havajuose. Tikros prakeikimas persekioja seną dėžę, ir jei dar kelios iš mūsų valčių bus labiau apgadintos, turėsime priplaukti Amerikos krantus. Bet štai ir jūsų luotelis atplaukia — vaikėzai neskuba. — Juk tūgi tauta, sie indėnai!

— Brangusis, nu ir kas gali jiems išmėtinėti dėl to? — šypsodamasis kalbjo Tomas. — Gaimita jiems viską rieškutėmis teikia, taip kad jiems nė krustelėti nereikia. Šiaip jie pakankamai vikrūs, jei kada kas nors tokio juos ido-

lmuoja ir, aš tikiu, jie galėtų būti aitringesni ir gyvesni, jei kas nors tokio svarbesnio atsitiktų. Kol tokio atsitikimo nebus, jie juk nesistengs. Bet ar štai ateina jūsų kapitonas? Kaip jo vardas?

— Rodžers. — Jums tikrai nereikalingas luotelis, nes esu tikras, kad jie tuoj pasisų valti paimiti malkų.

— Kodžers? — Sušuko Tomas, aš tikrai tikiu, kad jis senas pažįstamas. — Kokį laivą jis turėjo ankčiau? — smalsiai užklausė Tomas, nenusukdamas žvilgsnio nuo kapitono, kuris žinganiavo palube.

— «Bonnie Scotchman», jei ne klystu, — buvo atsakymas.

— Visi velniai! — tyliai murmėjo Tomas ir instinktyviai motė žvilgsnį į tik ką pristartinusį luotelį. Tuo turpu zuberklininkas priėjo prie kapitono painformuoti dėl padarytos prekybos su valstais ir daržovėmis ir taip pat apie malkas, kurios guli gatavai sukirstos ir išdalyvintos ant kranto ir tik reikia pervežti į laivą.

— O, tai labai puiku, mister Hobart — skubiai kalbėjo kapitonas, — geresnio laimikio mes nė negalėtume turėti. Ir kaina?

— Taip pat saiki. Tarp indėnų gyvena baltveidis, kuris, rodos, veda visus reikalus. Dėl to aš atgabenau jį čia, kad jūs patys galėtumėt su juo susitarti dėl pirkimo. Štai tonai stovi vyras.

— Dar geriau! Dar geriau! Ar jis

kalba angliškai?

— Jis yra škotas.

— O, puiku! — A, gerą dieną, mister. — Marš. šis veidas man rodos prakeiktinai pažįstamas!

— Kaip gyvojuot, kapitone Rodžers? — klausė Tomas jau tiek tiek nusiraminęs, bet dar rausdamas ir smalsusiai šypsodamasis. Priėjęs ištiesė ranką, kurią antrosis priėmė, bet vis nuosekliai žiūrėdamas Tomui į akis. — Ar jūs tikrai pažįstate mane, argi? — štai aš per ilgus metus nulegiau čia po kaitria saule.

— Ar jūs nebuvoit laive «Bonnie Scotchman»?

— Tikrai.

— Ar ne dailidė? — Tomas palingavo galva. — Ir pabėgote nuo manęs ant Hapai?

Tomo veidas kraujo spalva nusidažė, kai jis atsakė: — Ir ne tik nepagavote mane, nes išlygti mane surasti indėnai, kartą vos nepasiekė: Penkiolika valandų aš išsėdėjau palmių višūnėje..

— Keturias dienas iš jūsų prizasies pasilikau ant tos salos ir dėl to vien praleidau žvejybą, bet taip pat per visą koliją turėjau pasitenkinti tuo asilu, antroje dailidė.

— Gal ir netiksčiai pasielgiau, kapitone Rodžers — dorai prisipažino Tomas, — bet žemė per daug vylingai j mane nusišypsojo, ir jūs patys žinote, koks storželis, neteisus žmogus buvo

jūsų vyresnis Zuberklininkas. Boveik visus mus jis nuvarė nusiminiman ir daugelis prie mažiausios progos išnykdavo.

— Tai ne pasiteisinimas, mister — koks gi buvo jūsų vardas?

— Tomas Burton.

— O, taip, mister Burton — tai visai nepasiteisinimas. Jūs priklausote man ir laivo savininkui visam kelionės laikui ir jūsų pareiga likti, nėra vien pareiga jums, bet taip pat jūsų drangama. Jūs labai gerai žinote, kad bangininkų laivo įgula bendrai gauna tam tikrą dalį žvejyboj, bet kad negalima žvejoti, jei laive trūksta svarbiausių tam amatininkų: dailidės ir statinij dirbėjo. Tuomet mes visi klaidžiotume po laivą, jei valtis neišplauktų ir pasiektų banginius todėl tinkamas užlaikymas šių valčių, yra taip pat vienas iš svarbiausių dalykų banginij kaunamajam laive ir kaip tik dėl to ir yra priimami ir priiverčiami dailidės. Sulaužydami sutartį jie stato pavojun žvejybą ir ne vien daro milijonus nuostolius laivų savininkui, kurie aprūpino laivą, bet taip pat neša žalos likusiai įgulai, nuo kapitono ligi jūrų mokinio. Ir malonumui mes tikrai neklaidžiojam tris ar keturis metus tai tarp ledo gabulų, tai po kaitria saule, palikdami namie žmonų ir vaikų namie.

— Jūs esate visiškai teisus, kapitone — pasakė Tomas, kuris tapo labai rimtas ir išbalęs. — Dažnai kaltė yra

(Bus daugiau)

Lietuvių Okinų ir Brazilijos Dijos „Grūdas“ valdybos pirm. p. Baužiui,

PAREIŠKIMAS

Turiu parb's pareikšti, kad v... ce-pirm. p. Zarakausko pasiūlymą, kai dėl i stajimo iš dr-jos „Grūdas“ va yb's priimu, todėl prašau mane skaityti iš valdybos tarpo išstojusiu nuo šios datės.

Su aukšta pagaba pa. Feliksas Čamarka. S. Pau', 1933-III-2.

GEGUŽINE

Liet. Brazil. Kult. Dr. ja „Žiburys“ kovo 12 diena rengia GEGUŽINE su įdomia programa: šokiniai, visokie žaismalai, bėgimai, maudynės ir t. t. Visi nepraleiskite šios progos pakvėpuoti grynu oru. Gegužinė įvyks ant „Villa Galvão“ Norintieji vykti gegužinėn, pakvietimus prašome pasirūpinti iš anksto. Kas norės vykti drauge, su draugijos nariais ir su muzika, turi atvykti 9 val. ryto stotin Tamanduately, Rua João Teodoro. Gegužinė tęsis nuo ryto iki 8 val vak. Šugrūžas is gegužinės su tais pačiais pakvietimais galima bus iki 12 val. vak. šokti draugijos salėj ant Rua Ribeiro de Lima, 17-A. Valdyba.

PASTO DEZUTE

Redakcijoj yra laišakai J. Rocca, Donats V... (3), F. Rulovas, A. B... V. Pr... (ar I...), P. Dambrauskas, J. Bernotas, N. Duchof, A. Vitkevičius, A. Skindaris, K. Griluskas, A. Gieckus, V. Vasilianskienė, Z. Genys, O. Rotintov, S. Dvareckas, K. S. Kalauskas, K. Musteikis, M. Dambrauskaitė, M. Narakui, H. Mačiulaitis.

Redakcijos atsakymai.

„L. Aida Br.“ skaitytojas Jurgis Tamašauskas aišms metams užsakė 6 laikraščio prenumerata; I sav. J. Baraišis, P. Gutausis, M. Šabalius, V. Daveniui ir N. Ragašini. Redakcija J. Tamašaukui ši dingai dėkoja.

Gavome prenumerat's dar is J. Ivanausko ir J. Repečkos. Visiems redakcija dėkoja.

Metiniam s prenumeratoriams yra išsiuntinėt's visiems sieninis kalendorius. Kas nėra gave, turaukitės vietinėse pašto įstaigose.

„KOVOS“ emėjai.

Kas dar nėra atsilyginę už laikraštį „KOVA“, prašom atsilyginti. „Kova“ leidžiama Lietuvos Socialdemokratų užsienyje, kuri nenulstamai kovoja su kruvina fašistų reakcija Lietuvoje ir mes ne tik turime su ja atsiskaiyti, bet taip ir aukomis jos leidimą paremti. „Kovos“ adresas: „KOVA“, Berlin, S W 68, Schliesfach 80, ALLEMANHA.

Vaikinas

rimta, 24 metų amžiaus, nevar-toju sveiginamųjų gėralų, apsiėdimo tikėlu puiškau panelės ne vyresnės 26 m. Atakysiu tik i rimtus laiškus. Būtinai foto. Adresas: J. Matijošius, Rua da Mooca, 424. S. Paulo 5.

Akių Gydytojas

Dr. Elias Kair

Diplomuotas Amerikos, Konstantinopolio ir S. Paulo univers. Su ilgamete praktika Europoj ir Brazilijoj. Ligonius priima nuo 9,30 iki 11 val. ir nuo 14 iki 17 val. Bedarbiamis šio laikraščio skaitytojams patarnavimas dykai. Consultorija: Rua S. Bento, 51 (Martinelio namas) 9 aukš. 932 apart, B. C. D. E salės. Gyven. vieta. Alam. Sarutai, 38. Tel. 7-1995.

„Be laikrascio broli, nenuduok sviesuoli“

Tat skaityk pats ir kitus ragink skaityti darbo žmonių laikraštį „L. AIDA BR.“. Prenumerata metams 12\$000 pusei metų 7\$000

Rua da Mooca, 424 S. PAULO

Daktaras A. M. Kandia

Venerinių, vidujinių ir vaikų ligų. Priima: nuo 9-11 v. ir nuo 3-6 v.

Analizė ligoniams nemokama.

Rua Barão de Itapetininga, 52, 3 aukštas. Tel. 4-0218.

Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai

LABORATORIJA MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS

(Nugarakaulio smegenų kraujas šlaprus ir išmatų) Tikras ir geras.

Dr. M. KANDIA IR A. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga, 52, 3 aukštas. Priėmimo valandos nuo 9-11 ir nuo 3-6. Sekmadienį nuo 10-12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto)

su didele praktika Europoj ir Brazilijoj.

Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų specialistas. LABORATORIA: nugarakaulio smegenų, šlapimo ir išmatų istyrimas. Ligonius priima nuo 4 iki 9 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 11 val.

Consultorija ir gyvenamoji vieta

Rua Ypiranga, 15, app. 4 - Telef. 4-0316 - S. PAULO

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė papildinime, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

Arthur Schmidt

Rua São Caetano, 111 (senas nr. 103) S. PAULO

Vaistinė ir kosmetikos sandelis „MUNICIPAL“

Farmaceuto Abraomo Gorenšteino Cheminiai produktai, įvairūs vaistai, vietos ir užsienio, higieniški kvepalai.

Rua Barão de Itapetininga, 36. Tel. 4-7757. S. PAULO

Prof. Dr. PASSOS CUNHA

S. Paulo Medicinos fakulteto

RUA JOSÉ PAULINO, 109 (virš lietuviškos vaistinės)

Daromos visokios operacijos didelės ir mažos chirurgijos - Gydomos moteriškos ligos ir daromos operacijos konsultorijoj ir namuose be chloroformo ir be skausmo. Telkiama visokia medicinos pagalba. Reikalui esant, saukitės pagalbos kiekvieną val. dieną bei naktį. Konsult. priėmimo val. nuo 8 iki 11 ir nuo 7 iki 9 nakties.

LIETUVISKA VAISTINE

„José Paulino“

RUA JOSÉ PAULINO, 109 Teleph. 5-6307 (BOM RETIRO)

Visokių vaistų, parfumerijos daiktų, perryšimo medžiaga pigiausiomis kainomis.

Su p a g a r b a p r o v i z o r i u s D. RUMMEL Diplomuotas Kozanlaus universiteto.

DAKTARAS

A. JAZARA SNEGE

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujinių, venerinių ir moteriškų ligų specialistas, chirurgas. Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak. Ladeira Porto Geral, 12, salės, 4 ir 5, (kampas rua Boa Vista ir 25 de Março). Gyvenamoji vieta ten pat 5 aukšte. Telefonas 2-5068

Skaitykite ir Platinkite

Pirma Didžiausj Dienrašti Amerikoje

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., [CHICAGO, III.]

METINE PRENUMERATA

Chicagoje \$8.00 Amerikoje \$7.00 Lietuvoje \$8.00

Dantų Gydytojas

Levkovich

Kas norite, kad dantys būtų pataisyti su tikra garantija ir pigiai, kreipkitės pas Josė Levkovich.

Čia dantys taisomi, dėdami auksinius ir šaltinami be skausmo. Pirmas apsilankymas nemokamas.

Priėmimo val. nuo 8 ryto iki 10 v. vak.

Adresas:

Rua Silva Pinto, 46. Tel. 5-4954.

Siuvėja-

Lietuvaite

G. RADZEVICIENÉ.

Priimu užsaky-mus visokius moteriškus rūbus įvairios medžiagos: šilkinės, vilnonės ir kt. Darbas švarus, garantuotas ir skubus.

Alameda Cleveland, 64.

Bonde: Nothman 15, 17. Arti Sorocabano stoties.

Salão „POLLA“

Ponioms ir panelėms kirpimas plaukų, ondulavimas Marcel ir Permanente su garantija 10 mėnesių, 30\$000. Manikiūras ir veido masažas. Darbas atliekamas greitai ir gerai, pigiau negu kitur. Rua José Paulino, 106 APOLONIJA DEGUTIENÉ

Dr. S. Meitin

Diplomuotas Vokietijos, Rygos ir Rio de Janeiro universitetų.

Vidujinių ir nervų ligų specialistas. Gonoreja - Sifilis.

Gydymas kalnų saule.

Ligonius priima kasdieną nuo 2 iki 6 val. vak.

Susikalbama lietuviškai. Rua Barão de Itapetininga 37-A. 1-as aukštas. Tel. 4-0715.

Pinigų kursas

Table with exchange rates for various currencies: Litas, Dolaris, Vokiečių marke, Argentinos pezas, Urugvajaus pezas, Anglų svaras, Lenkų zlotas, Prancūzijos frankas, Italijos lya.

LIETUVA

Žmonės vaikščioja be darbo ir keikia sunkius laikus.

Galvenai. Atėjus žiemai, dang žmonių virto bedarbiais. Žemės ūkio darbininkai, bežemiai, mūrininkai, dailidės, net kurpiai, staliai ir siuvėtai vaikšto be darbo ir keikia sunkius laikus. Kai kurie gavo darbo netoli kertamame valdžios miške. Tačiau, ten geriausias darbininkas tenždirba per dieną nuo 90 c. iki 1 lt. 30 ct. Bet ir tokio darbo gauti gali tik tie, kurie gerai sugyvena su eiguliu.

Valdininkams lošti negalima.

Finansų ministeris aplinkraščiu uždraudė valdininkams lankyti azartinių lošimų įstaigas, ateiti į darbą girtiemis, vėluotis ir t. t. Tuo pat aplinkraščiu reikalaujama įvairius reikalus žmonėms, ypač atvykusiems iš provincijos, atlikti kuo greičiausiai, kad nei žmonės, nei valdininkas be reikalo negalėtų laiko.

Daug krautuvų užsidarė.

Krizė labiau ėmus paliesti mūsų kraštą, žymiai sumažėjo prekybos apyvarta ir nemaža krautuvų nuo naujų netų turėjo likviduotis.

Valdininkai turi eiti tik vienas pareigas.

Susisiekimo ministeris Vileišis uždraudė savo ministerijos valdininkams už atlyginimą eiti tos pačios ministerijos įstaigose antraeilės pareigas.

Prof. Voldemaras važiuosias Amerikon.

Dabar profesorius Voldemaras gyvena Pietų Prancūzijoje, kur bendradarbiauja Prancūzų spaudoje ir rašo mokslo veikalus. Laikraščiu žiniomis, viena Amerikos lietuvių organizacijai pakvietusi prof. Voldemarą į Ameriką, kur nori, kad jis skaitytų paskaitas. Prof. Voldemaras esą sutikęs ir pasižadėjęs šių metų pavasarį išvykti į Ameriką.

Mirė jaunas lietuvis diplomatas.

Paryžiuje mirė Lietuvos atstovybės atašė Prancūzijai Jurgis Merkys, kuris per įvykusią automobilio katastrofą sunkiai susižeidė ir netrukus mirė. Jurgis Merkys anksčiau buvo Lietuvos telegramų agentūroje „Eltoj“ redaktorium, už ienų reikalų ministerijoje sekretorium, bendra darbavo spaudoje ir redagavo skautų laikraštį „Skautų Aidas“.

Lietuvos Vyriausios Tribunoslas išsprendė kaip vykdyti kunigams bausmes.

Kunigai su tautininkų vyriausybe bekovodami, nemaža yra pasakę bažnyčiose pamokslų, kurių turinys buvo nukreiptas prieš valdžią. Valdžia kunigams kėlė baudžiama-las bylas, teisė juos. Tačiau, kaip reikėjo kunigams bausmes vykdyti, tai teko supasuoti, nes kunigai gyneš, kad jiems bausmes turinti vykdyti ne valstybės vyriausybė, bet dvasiškoji. Be to, kunigai turėjo atsikirti ir iš esmės: girdi už kunigų veikimus, pagal konkordatą, kuris turi įstatymo galios, jie esą atakingi tik prieš bažnyčios vyresnybę. Be ko kita kunigai nurodinėjo, kad ir pagal baudž. proceso įstatymą vyriausybė negali (jei kunigas baustas ne sunk. darbų kalėjimu) jiems bausmių vykdyti.

Teisingumo ministras dėl to užklauso vyriausio tribunolą, ar Lietuvos vyriausybė su Vatikanu konkordatą pasirašius pasilieka galioje baudž. proceso įstatymo 1029 straipsnis kaip aiškiai prieštaraujantis konkordato XX str. ir kas daryti jei vyksnauai vengia valstybės teismo kunigams už ditas bausmes vykdyti kunigus uždarant į vienuolyną; ar kunigai galima uždaryti į kalėjimą kaip paprastą pilietį.

Vyriausiasis tribunolas teisingumo ministeriui pateiktus klausimus atsvarstė ir

nutarė, kad baudžiamojo proceso įstatymo 1029 str., kaip neprieštaraujantis konkordato 20 str. veikia ir konkordatą pasirašius, o jei dvasiškoji vyresnybė atsiskoko, vistiek kuriais sumetimais, vykdyti valstybės teismo kunigams uždėtas bausmes (areštą ar paprastą kalėjimą), tai tas bausmes turi vykdyti valstybės valdžia dvasininkų nesiskirdama nuo paprastų piliečių.

Tokia būdu trečius metus besitęsiant dvasininkams bausmių vydomo klausimas dabar vyriausio tribunolo yra išaiškintas.

KORESPONDENCIJOS

Išeis naujas laikraštis.

S. Paulo. Tėko patirti, kad S. Paulyje pradės eiti naujas lietuvių laikraštis. Tam tikslui jau yra, rodos, susidaręs lietuvių būrelis, kuris rūpinasi laikraščio išleidimu. Laikraščio vardas, nei jo pasirodymo data neteko sužinoti. Laukiame pirmo jo numerio.

Krsp.

Nuo Red. Dar netaip senai A. Petruitiš buvo sumanęs išleisti net du laikraščius — vieną socialistinės kiti katalikiškos minties. Jau net ir įžanginiai straipsniai buvo parašyti abiejų „redaktorių“ Balčiano ir Strimaicio. Bet laikraštis... taip ir nepasirodė. Ar neišeis taip pat ir su šia minimalu laikraščiu?

„Atėtininkų“ sapnas.

Mooca. Lietuvių klubas „Atėtis“ kas kartas rodo vis daugiau gyvumo, kuriam numalinti turi darbo S. Paulo polioja. Pereitą šeštadienį „ateitininkai“ savo salėj suvaidino „girtuoklio sapnais“, tai veikalas atatinaka „ateitininkų“ gyvenimui ir geriau būtų pavadinti veikalas „ateitininkų sapnas“. „Atėtis“ klubas daro didelę gėdą lietuviams savo nuolatiniams girtuokliavimais ir pešynėms. Bet tuo didžiuojasi „ateitininkų“ motutė „lietuviška karėlama nuo B. deirante, 92. Obelės nuo obelės netoli rieda. Taip ir „ateitininkai“ akiai seka „lietuviškos karėlamos“ pėdomis.

Krsp. Ir.

„Kultūrininkų“ vakaras.

S. Paulo. Villa Zelinos Lietuvių Jaunimo S-ga „Kultūra“ vasario 26 dieną surengė šeiminio vakaro ruo da Graça salėje. Suvaidino „Paskutinė banga“, kuris pavyko pusėtinai „Kultūrininkai“ turi gerą pasisekimą savo parengimuse. Taip ir šiuo kart atsilankė pilnutėlė salė svečių.

„Kultūrininkai“ bene bus vieuintelė lietuvių sąjunga, kuri turi didelę simpatiją lietuvių visuomenėj. „Kultūra“ jau autri metai veikia spiesdama apie savęs supratusių lietuvių.

Irg. Krp.

Iš ūkininkų veikimo.

S. Paulo. Visiems ūkininkams buvo nuostabu, kodėl „Grėdo“ dr-jos kai kurie nariai, ypač Zarakauskas ir Maciulevičius taip piršo pirkti žemę Faxinoj, kur žemė daugumai žinoma kaip bloga žemė. Bet pasirodo tokie dalykai, kad Zarakauskas ir Maciulevičius padėdant kai kam iš viršaus, nori ūkininkus įklampinti, o sau iš to tarėti pelną. Minėti tie du geradėjai kurie prisirišę prie Maciulio tarpininkavimo žemės pirkime siūlė Faxiną todėl, kad jiems buvo pažadėta po 10 alkerių dovanai, jei tik įpirš lietuvius kolonizuotis Faxinos rajone. Tai malote, kokių kelių ūki unikai vedami.

Arka.

Ištraukė iš kišenės 20:000\$000.

Cravinhos Pereitą sekmadienį susitiko mūsų 3 tautiečiai J. Bujokas, Nazėlelis ir Šimkūnas. Cravinhos miestely ir užėjo į vieną krautuvę, pingutės paragauti. Beragaujant vienas iš jų — J. B. pajuto, kad kišenėje nėra pinigėnės, kurioje buvo 20:200\$000 pinigais, bauko yksceliais ant 3:000\$000 ir kitų dokumentai. Kas jį apėytijo nežino.

J. B.

Sunkus gyvenimas fazendoj.

Beonopolls. Cia, Agricola fazendoje, yra nemažas skaičius kavos kelmų. Čia visuomet būdavo trūkumas darbininkų. Kuris darbininkas ištūdavo toje fazendoje metus ir likdavo autriems metams, tai jiems ant antrų metų mokesstį padidindavo 4 nuoimčius. Siemet ir čia jau kitaip. Atlyginimas paliktas tas pats antrus ir trečius metus dirbantiams darbininkams. Nedidina. O jei pasikvysi fazendos administratoriui, kad sunkus darbas, reikia didesnio atlyginimo, tai administratorius pasiūlo ieseiti iš darbo kur nori. O kur eiti? Taip ir skursti ir sunkiai dirbti reikia už menką atlyginimą.

Darbininkas.

Visi turime rašyti laikraštį.

„L. Aido Br.“ korespondentas iš interio rodo: „Esu juodo darbininko sūnu. Nelankiau jokios mokyklos, neragavau jokio mokslo. Dar caro priespaudos laikais mano senelis pasislėpęs nuo žandarų išmokė mane ant elementoriaus pažinti raides. Troškiau mokslo, bet man jis buvo neprieinamas. Todėl pažinęs raides, pats per savęs išmokau skaityti ir šiek tiek rašyti. Nuo pat kūdikystės mano gyvenimas buvo žiauri pamotė. Kodėl toji žiauri „pamotė“ mane, o taip pat ir visus darbo žmones taip negailestingai plaka, supratau tik paūgėjęs, kuomet susipažinau su darbininkiška spauda. Ir nuo to laiko supratau, kad ir aš esu tos vargatančios darbo žmonių šeimos narys. Pamilau savo šeimą, jos apaudą. Per darbininkišką spaudą susijungiau artimiausiais ryšiais su taja šeima. Tapau jos nuolatiniu skaitytojas, platintojas, rėmėjas ir korespondentas. Nes ji yra vienintelis darbininkų kovos ginklas su visomis neteisėbėmis. Ir šiandien čia Brazilijoje visuomet esu pasiryžęs darbininkišką spaudą skaityti ir kiek galėdamas ją remti ir joje bendradarbiauti. Nes iš laikraščio aš sužinau, kad Brazilijoje yra apie 40 tūkstančių lietuvių, kurių tarpe, manau, daugelis yra ir tokio išsilavinimo, kaip ir aš. Taip pat nemažas skaičius yra ir daugiau išsilavinusių, kurie galėtų ir daugiau prisidėti prie darbininkiško veikimo. „L. Aidas Br.“ bendradarbiavime. Visi esame išsilavinę po plačią Braziliją ir bendradarbiaudami „L. Aido Br.“ galėtume vieni su kitais plačiau susipažinti, sužinotume iš kitų darbininkų darbo sąlygas, užmokesčių, darbavimų bei jų užveidų elgėsi su darbininkais ir t. t. Tada būtų ir mūsų laikraštis įvairesnis ir įdomesnis. Todėl visi darbininkai iš visos Brazilijos spieskitės apie savo laikraštį „L. Aidas Br.“ skaitykite jį, rašykite į jį, platiokite jį.

V. K. as.”

Juokai.

- Labi džiaugiuosi, kad atvažiuoju pas mane, kad tavo po metų tiek gyvų ir sveikų matau
- Tai, jeigu taip džiaugiesi tai užmokėk už mane vežikui, nes aš pinigų neturiu.
- A, kad tu sprandą nusisuktum. Tai ko važiuoji be pinigų,
- x x x
- Joneli, tik akis prartynei ir jau žliumbi.
- Kaip, mamyte, neverksiu... Sapnavau tris obuolius, vieną jau suvalgiau ir mane pažadinai... Taip du obuoliai ir dingo.
- x x x
- Petreli, nesimaudyk šioj upėj, labai gili.
- Negilu, Mamyte. Mačiau ančiukei buvo tik iki kaulo...
- x x x
- Gėlele, neverk! Kai būsi mano žmona, tai turėsi mano gražią seną pavarde, seną didelį ūkį...
- Ir seną, kerėbią vyrą — pridūrė jaunoji.

REIKALINGAS spaudėjas. Rua da Mooca, 424. Spaus. „Comercia“.

Technikos išsiplėtojimas

Dar 17 šimtmetų pramonė neturėjo tinkamų susisiekimo priemonių. Kiti buvo mažai išsiplėtoję. Tiltų buvo maža. Visa tai pasikeitė garo mašina ir t. t. Masinos greitai buvo pritaikytos pramonėje ir susisiekime. Išaugo stambioji pramonė. Prekių pervežimui reikalingi laivai irgi buvo tobulinami. 19-tam šimtmety technikos išradimų pritaikymu pramonėje iškėlė rinkų klausimą. Stambioji gamyba yra įmanoma tik tada, kai yra dideli prekių paklausai, viršijantys savo šalies reikalavimus. Gamybos eksportas naujosios istorijos ekonomijai yra klausimas „Būti ar nebūti“. Gaminių eksportas yra kapitalistinio ūkio polimis, tačiau labiau išsiplėtojusiame formose, tarsi ūkis negaįs tenkintis vien tik gaminių eksportu, atvirand ir kapitalo eksportas. Tam tikros ekonomijos išsiplėtojimo momentu pelningiau praeiti pramonės įmones atsilikusios šalyse, negu vežti į tas šalis namie pagamintas prekes. Tiesiamos kolonijose gulkelių linijos, steigiami jose fabriškai. Tokie yra uždaviniai, kurių visuma veidnasi kapitalo eksportu.

Taigi visai yra suprantama kodėl vyravimo neeuropiškose šalyse, kodėl įtakos sferą. Istorija tampa kolonialinio pasaulio istorija.

1815-1848 m. laikotarpyje, pat. Prancūzijoje buvo pastatyta ir pataityta 500 su vi šum tiltų. Pasaulį išraižė gubžinkelių linijos, atsiradė trankekontinentinių linijų. Tai šiaurės Amerikijoje linija, jungianti Newjorką su San Francisco. Tokia pat reikėms turi Pietų Amerikai kuri linija jungianti Buenos Aires su Valparaiso. Europoje geležinkelių linija jungia Paryžių ir Vieną su Konstantinopoliu (Orient-Express), kita linija jungė Payžių-Berlyną-Maskvą. Vokietai nutiesė skersai mažąją Aziją ir Mesopotamiją sujungdami Konstantinopolį su Bagdadu.

Tarpvalstybinį gelikelių tinklą pildio garlaivių linijų tinklas. Pirmiausia garlaivių susisiekimas tapo organizuotas Amerikoje, Hudsono įlankoj. Pirmieji garlaiviai to miesto žmonėms kėlė nepaprastą nusistebėjimą. Pirmieji garlaiviai buvo 70 metrų ir ilgio ir 1800 tonų talpos, per valandą tenuplaukdavo vos 13 kilometrų. Jų mašinų pajėgumai 500 arklio jėgų. Toksai garlaivis atveždavo pusantro milijono frankų ir galėdavo vežti 570 keleivių, o 19-to šimtmečio pabaigoje didžiųjų garlaivių ilgti siekdavo 200 metrų, tonazas 40,000. Toksai garlaivis kainavo 40 milijonų frankų ir galėjo vežti 2500-3000 keleiv.

Sverbiausios skaitlingiausios navigacijos linijos eina per Atlanto vandenyną. Ju įeinamieji punktai yra: Bremenas, Hamburgas, Antverpenas, Liverpulis, Bordo. Tos linijos siekia Newjorką ir didelius Pietų Amerikos uostus. Remiamajam vandenyne navigacijos linijos sujungė San Francisco su Australija, Japonija ir Kinai. Dar prieš 60 metų eilė nės iš Europos į Indiją garlaivis turėjo apsupti Afriką. Iškasus Suezio kanalą Viduržemio jūra virto „vieškeliu iš Europos į Aziją. Mažai kas, minėdamas Suezio kanalą, prisimena, kiek jo kasimui atėjo pinigų ir energijos, kiek su juo buvo susiję politinių komplikacijų. Darbo organizatorium buvo prancūzų inžinierius Lespė... Darbas teko dirbti dykumoje, beveik nepakenčiamose europiečiams aplinkybėse. Reikėjo praktiškai šimės plotą kurio ilgis yra 157 kilometrai. Darbas truko 10 metų 1859-1869).

Susisiekimo priemonių išsiplėtojimas buvo kartu ir pramonės išsiplėtojimo priežastimi. Metalurgijoj medį pakeitė iš tolo atvežamas akmenis anglis. Vėpimo ir audimo verslai išaugo stambia tekstilės pramonė. Tipogrifijos pramonėje, išradus naujus popierio gamybos procesus ir išradus rotacines mašinias daug kas pasikeitė. Prievisų šitų ir kitų seniau jau buvusių pramonės šakų prisidėjo dar visai nauja — šviesumųjų dujų pramonė, anilinių dujų dirbimas, parfumerija, cukraus gamyba. Vėliau išsiplėtojo ir elektros pramonė bei transportas. Visoms toms pramonėms masine gamyba ir viršprodukcijos kėričiai sukėlė platesnių rinkų ieškojimą.

P. Lapinskas.